

Dinamica interpretării normei juridice. Considerații practice vizând interferența procedurii de insolvență cu litigiile de drept comun

The Dynamics of the Interpretation of the Legal Norm. Practical Issues Regarding the Interference of Insolvency Proceedings with Common Law Disputes

Claudia Antoanela SUSANU¹

Rezumat: Materia insolvenței se particularizează prin reguli de competență și de procedură, care sunt diferite de cele ale dreptului comun. Organele care aplică procedura insolvenței sunt: instanțele judecătorești, judecătorul-sindic, administratorul judiciar și lichidatorul judiciar. Unele considerații despre procesele și cererile de natură judiciară aferente procedurii insolvenței ce intră în competența judecătorului sindic.

Cuvinte-cheie: procedura de insolvență, judecătorul sindic, proces.

Abstract: The matter of insolvency is characterized by rules of competence and procedure, which are different from those of common law. The bodies that apply the insolvency procedure are : the courts, the syndic judge, the judicial administrator and the judicial liquidator. Some considerations about the lawsuits and requests of a judicial nature related to the insolvency procedure that fall under the competence of the syndic judge.

Keywords: the insolvency procedure, the syndic judge, trial.

1. Considerații generale

Justiția îndeplinește o funcție esențială în societate, aceea de a asigura apărarea ordinii juridice și, în special, a drepturilor și libertăților cetățenești.

În vederea realizării acestui deziderat, statul are nevoie de o legislație eficientă, de proceduri judiciare suplimentare, care să permită soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil, și de un sistem judiciar organizat impecabil.

Având în vedere importanța justiției în societate, Constituția României, republicată, statuează, prin dispozițiile art. 126 alin. (1) și (5) teza I, următoarele:

¹ Avocat dr., cadru didactic asociat, Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

„justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege” și, respectiv, „este interzisă înființarea de instanțe extraordinare”.

În cuprinsul alin. (2) al aceleiași norme constituționale se prevede expres: „competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege”.

Caracterul special al domeniului insolvenței face ca, în această materie, nu toate instanțele judecătorești să fie incluse în categoria „organelor procedurii”, concluzie pe care o desprindem din interpretarea coroborată a dispozițiilor art. 41, cu cele ale art. 43 din Legea nr. 85/2014, care fac referire exclusiv la tribunal și curtea de apel.

Insolvența este o procedură specială, care impune luarea tuturor măsurilor și efectuarea tuturor demersurilor cu celeritate, scopul² principal fiind protejarea patrimoniului debitorului și reîntregirea acestuia, în cazurile în care a fost diminuat fie prin acte juridice frauduloase fie în alte modalități; urmărind concomitent, valorificarea cu eficiență sporită a activelor debitorului, toate acestea fiind subsumate dezideratului satisfacerii într-un procent cât mai mare a creanțelor creditorilor înscrisi la masa credală.

Doctrinariii³ au fost cei care au reliefat, în decursul anilor, caracterele pe care le prezintă procedura insolvenței, aceasta fiind apreciată „o procedură judiciară, personală, colectivă, concursuală, unitară, generală, egalitară, precum și de remediu sau, după caz, de executare silită”.

Procesul de înfăptuire a justiției este unul extrem de complex, iar greșelile de interpretare și de aplicare a legii nu pot fi înlăturate în totalitate, context în care apare salutară intervenția Înaltei Curți de Casație și Justiție, care a tranșat o serie de probleme sau chestiuni de drept dificile și susceptibile de interpretări diferite în materia insolvenței, fie prin mecanismul recursului în interesul legii, fie prin intermediul hotărâri prealabile, ceea ce a contribuit la asigurarea unei interpretări unitare a normei juridice în această materie specială.

2. Instanțele judecătorești în procedura insolvenței

Întrucât se desfășoară sub controlul și supravegherea instanțelor judecătorești, procedura specială reglementată de Legea nr. 85/2014 are caracter judiciar.

Prin reglementarea în vigoare la acest moment, legiuitorul a decis să păstreze concepția tradițională inițiată prin Legea nr. 85/2006⁴, potrivit căreia, în

² Scopul procedurii, astfel cum este acesta definit de art. 2 din Legea nr. 85/2014, este amplu prezentat în doctrină – a se vedea S. M. Miloș și A. Deli-Diaconescu, în R. Bufan, A. Deli-Diaconescu și M. Sărăcuț (coord.), *Tratat practică de insolvență*, vol. 1, ed. a 2-a, rev. și ad., Editura Hamangiu, București, 2022, pp. 84-86.

³ R. Bufan, *Reorganizarea judiciară și falimentul*, Editura Lumina Lex, București, 2001, pp. 49-52; R. Bufan, *Drept falimentar român*, Editura Mirton, Timișoara, 1998, pp. 28-30; N. Țândăreanu, *Procedura reorganizării judiciare*, Editura All Beck, București, 2000, pp. 10-11.

⁴ Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, publicată în M. Of. nr. 359 din 21 aprilie 2006.

aplicarea procedurii, rolul principal revine instanțelor judecătorești, procedura desfășurându-se sub autoritatea și prin intermediul acestora, ceea ce determină și caracterul judiciar al procedurii colective. Prin intermediul dispozițiilor art. 41, coroborate cu cele ale art. 43 din Legea nr. 85/2014, legiuitorul stabilește atât competența materială, cât și competența teritorială a instanțelor judecătorești chemate să soluționeze procedura insolvenței. Prin utilizarea sintagmei „toate procedurile prevăzute de prezentul capitol”, legiuitorul a statuat, în materie de insolvență, competența exclusivă a tribunalului.

În cuprinsul art. 45 din Legea nr. 85/2014 se menționează expres că Tribunalul își exercită aceste competențe prin judecătorul-sindic, care are o competență funcțională (specializată) pentru acest tip de cauze.

Hotărârile pronunțate de judecătorul-sindic pot fi atacate de părțile care au participat la judecata în primă instanță a cauzei, acestea având la îndemână calea de atac a apelului.

Referitor la termenul în care se poate declara calea de atac a apelului, legiuitorul prevede expres că acesta este de doar 7 zile, mult mai redus față de cel din dreptul comun, explicația fiind aceea că procedura insolvenței impune desfășurarea cu celeritate a proceselor. Acest termen se calculează de la comunicare, pentru absenți, și de la pronunțare, pentru cei prezenți.

În ceea ce privește competența de soluționare a apelului, aceasta revine curții de apel în circumscripția căreia se află tribunalul care a pronunțat hotărârea supusă acestei forme de control judiciar.

Dispozițiile art. 9 din Legea nr. 85/2014 prevăd expres că instanța de apel, pentru hotărârile pronunțate de judecătorul-sindic, este curtea de apel, hotărârile pronunțate de aceasta fiind definitive.

2.1. Judecătorul-sindic

2.1.1. Atribuții ale judecătorului-sindic în procedură – aspecte generale

Principalele atribuții ale judecătorului-sindic sunt menționate expres de legiuitor în cuprinsul art. 45 din Legea nr. 85/2014, text ce constituie sediul general al materiei.

În acest sens, alin. (1) al art. 45 din Legea nr. 85/2014 stipulează că judecătorul sindic are următoarele atribuții⁵:

- a) pronunțarea motivată a hotărârii de deschidere a procedurii insolvenței și, după caz, de intrare în faliment, atât prin procedura generală, cât și prin procedura simplificată;
- b) judecarea contestației debitorului împotriva cererii introductive a creditorilor pentru începerea procedurii;
- c) judecarea opoziției creditorilor la deschiderea procedurii;

⁵ Pentru o prezentare amplă a acestor atribuții ale judecătorului-sindic, a se vedea A. O. Stănescu, C.B. Nász, S. Tîrnoveanu, în R. Bufan, A. Deli-Diaconescu și M. Sărăcuț (coord.), *Tratat practic..., op. cit.*, vol. I, ed. a 2-a, rev. și ad., pp. 159-176.

- d) desemnarea motivată, după verificarea eventualelor incompatibilități, prin sentința de deschidere a procedurii, după caz, a administratorului judiciar provizoriu/lichidatorului judiciar provizoriu, solicitat de creditorul care a depus cererea de deschidere a procedurii ori de către debitor, dacă cererea îi aparține acestuia (...);
- e) confirmarea, prin încheiere, a administratorului judiciar sau a lichidatorului judiciar desemnat de adunarea creditorilor ori de creditorul care deține mai mult de 50% din valoarea creanțelor;
- f) înlocuirea, pentru motive temeinice, prin încheiere, a administratorului judiciar sau a lichidatorului judiciar, potrivit prevederilor art. 57 alin. (4);
- g) judecarea cererilor de a i se ridica debitorului dreptul de a-și mai conduce activitatea;
- h) judecarea cererilor de atragere a răspunderii membrilor organelor de conducere care au contribuit la ajungerea debitorului în insolvență, potrivit art. 169, sau sesizarea organelor de urmărire penală atunci când există date cu privire la săvârșirea unei infracțiuni;
- i) judecarea acțiunilor introduse de administratorul judiciar sau de lichidatorul judiciar pentru anularea unor acte ori operațiuni frauduloase, potrivit prevederilor art. 117-122 și a acțiunilor în nulitatea plăților sau operațiunilor efectuate de către debitor, fără drept, după deschiderea procedurii;
- j) judecarea contestațiilor debitorului, ale comitetului creditorilor sau ale oricărei persoane interesate împotriva măsurilor luate de administratorul judiciar ori de lichidatorul judiciar;
- k) confirmarea planului de reorganizare, după votarea lui de către creditorii;
- l) soluționarea cererii administratorului judiciar sau a creditorilor de întrerupere a procedurii de reorganizare judiciară și de intrare în faliment;
- m) soluționarea contestațiilor formulate la rapoartele administratorului judiciar sau ale lichidatorului judiciar;
- n) judecarea acțiunii în anularea hotărârii adunării creditorilor;
- o) judecarea cererilor administratorului judiciar/lichidatorului judiciar în situațiile în care nu se poate lua o hotărâre în ședințele comitetului creditorilor sau ale adunării creditorilor din lipsa de cvorum cauzată de neprezentarea creditorilor legal convocați, la cel puțin două ședințe ale acestora având aceeași ordine de zi;
- p) dispunerea convocării adunării creditorilor, cu o anumită ordine de zi;
- q) pronunțarea hotărârii de închidere a procedurii;
- r) orice alte atribuții prevăzute de lege.

Trebuie precizat că, în afara acestor atribuții principale menționate expres în alin. (1) al art. 45 din lege, judecătorului-sindic îi mai revin și alte atribuții care se regăsesc în cuprinsul reglementării. Menționăm, cu titlu exemplificativ, atribuția conferită judecătorului-sindic de a judeca atât cererile de ordonanță președințială pentru prevenirea executării silite a debitorului anterior deschiderii procedurii, conform art. 66 alin. (11) din Legea nr. 85/2014, cât și cererile de ordonanță

președințială pentru prevenirea înstrăinării de bunuri de către debitor până la pronunțarea asupra deschiderii procedurii, temei fiind art. 70 alin. (5) din Legea nr. 85/2014.

Cererea de deschidere a procedurii insolvenței poate fi promovată atât de debitor cât și de creditorii acestuia, legiuitorul înțelegând să confere legitimarea procesuală activă în promovarea acestui demers, ambelor categorii de participanți la procedură.

Competența materială de soluționare a cererii de deschidere a procedurii insolvenței formulate de oricare dintre persoanele anterior menționate este dată tribunalului, prin judecătorul-sindic.

În urma examinării cererii de deschidere a procedurii insolvenței, cu a cărei soluționare a fost investit, și a înscrisurilor depuse în probațiune, judecătorul-sindic pronunță o hotărâre prin care fie admite cererea, fie o respinge.

Procedura insolvenței comportă o serie de particularități, spre deosebire de un litigiu de drept comun, deoarece, ulterior momentul pronunțării hotărârii prin care judecătorul-sindic dispune deschiderea procedurii insolvenței, aceasta urmează să se desfășoare secvențial, iar, în funcție de particularitățile specifice ale fiecărei secvențe din procedura specială în analiză, legiuitorul a decis să stabilească și un cadru procesual distinct.

În raport de aceste particularități specifice materiei insolvenței, pentru toate acțiunile și contestațiile care pot fi promovate în cadrul fiecărei etape din procedură, legiuitorul stabilește un cadru procesual expres, atât din perspectiva persoanelor care au legitimare procesuală de a declanșa respectivul demers, cât și în ceea ce privește sfera persoanelor cărora legea specială le permite participarea la o astfel de etapă din procedură.

Cu titlu de exemplu, arătăm că pentru ipoteza acțiunilor în anularea actelor sau operațiunilor frauduloase încheiate de debitor în dauna drepturilor creditorilor, în cei 2 ani anteriori deschiderii procedurii, legiuitorul a ales să confere legitimare procesuală activă în promovarea acestora, în principal, administratorul judiciar/lichidatorul judiciar, aspect ce rezultă expres din art. 118 alin. (1) din Legea nr. 85/2014.

Cu toate acestea, legiuitorul recunoaște și o legitimare procesuală activă subsecventă în promovarea acțiunilor în anularea actelor frauduloase în favoarea comitetul creditorilor sau a creditorul care deține mai mult de 50% din valoarea creanțelor înscrise la masa credală, pentru situația în care administratorul judiciar/lichidatorul judiciar alege să nu promoveze o astfel de acțiune, sens în care facem trimitere la art. 118 alin. (2) și (3) din Legea nr. 85/2014.

Legiuitorul stabilește punctual sfera persoanelor cărora le permite participarea la judecata acestui tip de cauze. În acest sens, art. 122 alin. (6) din Legea nr. 85/2014 stipulează că: „Au calitate procesuală pasivă în acțiunile în anulare prevăzute la art. 117 debitorul și, după caz, terțul dobânditor ori subdobânditorul. Debitorul va fi citat în calitate de pârât prin administratorul special sau prin curator special, potrivit prevederilor art. 53 alin. (3).”

Observăm că administratorul special reprezintă debitorul, care are calitatea de pârât, în acțiunile având ca obiect anularea actelor frauduloase.

Astfel cum s-a arătat în doctrină⁶, administratorul special nu are calitate procesuală activă în promovarea unor astfel de acțiuni, singurele demersuri procesuale ale acestuia fiind circumscrise doar apărării drepturilor debitorului, care se materializează în depunerea întâmpinării, propunerea de probe și exercitarea căii de atac a apelului împotriva hotărârii pronunțate de judecătorul sindic pentru ipoteza în care s-ar admite acțiunea având ca obiect anularea actelor frauduloase.

O altă ipoteză de lucru, care ilustrează particularitățile specifice materiei insolvenței ar fi contestația împotriva măsurilor luate de administratorul judiciar ori de lichidatorul judiciar, care are sediul materiei în cuprinsul art. 59 alin. (5) din Legea nr. 85/2014, text ce prevede și sfera persoanelor cărora legea le conferă legitimare procesuală activă pentru a uza de acest demers, respectiv debitorul persoană fizică, administratorul special al debitorului persoană juridică, oricare dintre creditorii sau orice altă persoană care dovedește un interes.

Măsurile luate de administratorul judiciar ori de lichidatorul judiciar sunt dintre cele mai diverse și trebuie să se subsumeze principiului maximizării averii debitorului aflat în insolvență și a eficientizării activității acestuia.

Spre exemplu, în cazul în care practicianul în insolvență decide, în temeiul art. 123 alin. (1) din Legea nr. 85/2014, să denunțe un contract în derulare al debitorului, creditorul care este partenerul contractual al debitorului poate fie să conteste măsura administratorului judiciar ori a lichidatorului judiciar, conform dispozițiilor art. 59 alin. (5) din Legea nr. 85/2014, fie să solicite repararea prejudiciului suferit, în temeiul art. 123 alin. (4) din Legea nr. 85/2014.

Ambele demersuri sunt de competența judecătorului sindic, în literatura de specialitate⁷ fiind realizată o analiză amplă a celor două tipuri de acțiuni, a aspectelor ce pot fi deduse spre soluționare instanței și a limitelor în care poate interveni cenzura instanței.

Autorul⁸ menționat a arătat că *„analiza denunțării contractului de către Judecătorul-sindic nu poate fi realizată fără a delimita cu claritate aspectele de legalitate, în care instanța poate interveni pentru a corecta orice încălcare a normelor incidente, și zona de oportunitate, în care administratorul judiciar/lichidatorul judiciar are un drept de apreciere care nu poate fi cenzurat decât de către organele creditorilor, conform art. 45 alin. (2) teza finală din Legea nr. 85/2014”*.

Legiuitorul prevede că soluționarea contestației împotriva măsurilor luate de administratorul judiciar se va face de judecătorul-sindic în termen de 15 zile de la înregistrarea ei, în camera de consiliu, cu citarea contestatorului, a administratorului judiciar și a comitetului creditorilor.

⁶ St. D. Cărpenaru, H. M. Adrian, V. Nemeș, *Codul insolvenței comentat*, Editura Universul Juridic, București, 2014, p. 163.

⁷ A. I. Andrei, *Efectele deschiderii procedurii de insolvență asupra contractelor în derulare ale debitorului*, Editura Solomon, București, 2021, pp. 171-193.

⁸ *Ibidem*, p. 178.

2.1.2. Atribuții principale de competență exclusivă a judecătorului-sindic – statuări cu caracter obligatoriu ale Înaltei Curți de Casație și Justiție

Legiuitorul reglementează la lit. a) din alin. (1) al art. 45 din Legea nr. 85/2014 ca primă atribuție a judecătorului-sindic pe cea de pronunțare motivată a hotărârii de deschidere a procedurii insolvenței și, după caz, de intrare în faliment, atât prin procedura generală, cât și prin procedura simplificată.

Unele atribuții principale stabilite de lege în competența judecătorului-sindic, sunt de competență exclusivă a acestuia, astfel că nici instanța de control judiciar nu se poate substitui sindicului în prerogativele care îi revin în calitate de organ al procedurii de insolvență.

Aceste aspecte au fost tranșate în cadrul a două decizii pronunțate în procedura recursului în interesul legii, prin intermediul cărora Instanța Supremă a statuat cu privire la caracterul exclusiv al atribuției instituite de lege, la lit. a) alin. (1) art. 45 din Legea nr. 85/2014, în competența judecătorului-sindic.

Prima decizie pronunțată de Înalta Curte⁹, a fost dată sub imperiul legislației anterioare, respectiv a dispozițiilor art. 11 alin. (1) și art. 12 din Legea nr. 85/2006, coroborate cu dispozițiile art. 312 alin. (2)-(4) Cod procedură civilă de la 1865, în contextul căii de atac a recursului, astfel cum era configurat acesta din anul 1865, instanța supremă statuând următoarele: *„În aplicarea dispozițiilor art. 11 alin. (1) și art. 12 din Legea nr. 85/2006 coroborate cu dispozițiile art. 312 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă, curtea de apel, investită cu soluționarea recursului declarat împotriva hotărârii judecătorului-sindic, prin care s-a respins cererea de deschidere a procedurii insolvenței, admitând recursul, va casa hotărârea și va trimite cauza judecătorului-sindic pentru deschiderea procedurii insolvenței.”*

În scopul adoptării acestei soluții de unificare a practicii judiciare Înalta Curte a avut în vedere aplicarea prevederilor art. 312 alin. (2)-(4) C. pr. civ. 1865 nu în litera lor, ci în mod circumstanțiat, în măsura compatibilității lor cu specificul procedurii insolvenței de a fi etapizată legal și succesiv.

În considerentele deciziei instanța supremă s-a reținut că principalele atribuții ale judecătorului-sindic sunt reglementate de art. 11 din Lege, iar prima dintre acestea este prevăzută la lit. a) și vizează: „pronunțarea motivată a hotărârii de deschidere a procedurii și, după caz, de intrare în faliment atât prin procedura generală, cât și prin procedura simplificată”.

Înalta Curte de Casație și Justiție a exclus posibilitatea ca, prin decizia de casare, instanța de recurs să pronunțe deschiderea procedurii și să trimită cauza judecătorului-sindic pentru dispunerea celorlalte măsuri pe care le impune această fază distinctă a procedurii.

Soluția pronunțată de Înalta Curte, prin decizia nr. 5 din 4 aprilie 2011, a fost transpusă în noua legislație, respectiv în Legea nr. 85/2014, în cuprinsul dispozițiilor art. 43 alin. (7), text care prevede expres următoarele: „Curtea de apel investită cu soluționarea apelului declarat împotriva hotărârii judecătorului-sindic

⁹ ICCJ, RIL, dec. nr. 5 din 4 aprilie 2011, publicată în M. Of. nr. 350 din 19 mai 2011.

prin care s-a respins cererea de deschidere a procedurii insolvenței, admitând apelul, va anula hotărârea și va trimite cauza judecătorului-sindic, pentru deschiderea procedurii insolvenței.”

După intrarea în vigoare a Legii nr. 85/2014, în materie de insolvență a apărut o altă practică neunitară la nivelul instanțelor de apel al cărei obiect l-a constituit soluția pe care curtea de apel o dă, în interpretarea și aplicarea art. 43 alin. (1) din Legea nr. 85/2014, în calitate sa de primă și ultimă instanță ierarhic superioară, pentru ipoteza în care decide admiterea apelului declarat împotriva hotărârii prin care judecătorul-sindic respinge o cerere de intrare în faliment sau prin care confirmă un plan de reorganizare.

Având în vedere practica neunitară la nivel național a intervenit cea de-a doua decizie pronunțată de Înalta Curte¹⁰, prin care a fost admis recursul în interesul legii, stabilindu-se că: *„În aplicarea dispozițiilor art. 45 alin. (1) lit. a) și art. 43 alin. (7) din Legea nr. 85/2014, coroborate cu prevederile art. 480 alin. (2) și alin. (3) din Codul de procedură civilă, curtea de apel, investită cu soluționarea apelului declarat împotriva hotărârii judecătorului-sindic prin care s-a respins o cerere de trecere a debitorului la procedura falimentului sau prin care se confirmă un plan de reorganizare, admitând apelul, va anula hotărârea și va trimite cauza judecătorului-sindic, cu dispoziție obligatorie de trecere a debitorului în faliment.”*

Înalta Curte a evidențiat, în considerentele Deciziei nr. 4 din 15 martie 2021, că, odată cu adoptarea Legii nr. 85/2014 și în considerarea modificării regimului căilor de atac, prin intrarea în vigoare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, efectele obligatorii ale Deciziei nr. 5/2011 au fost transpuse în noua lege. S-a notat că, în măsura în care soluția adoptată prin Decizia nr. 5/2011 a fost rezultatul aplicării dispozițiilor procedurale de drept comun de o manieră considerată compatibilă cu procedura specială a insolvenței, ea își păstrează actualitatea și în prezentul cadru legislativ, cu atât mai mult cu cât rațiunile avute în vedere în considerentele respectivei decizii în interesul legii nu au suferit modificări.

În concluzie, chiar dacă dispozițiile art. 43 alin. (7) din Legea nr. 85/2014 au în vedere numai stadiul soluționării cererii de deschidere a procedurii insolvenței, o normă similară nefiind adoptată corespunzător cu prilejul reglementării intrării în faliment, Instanța Supremă a apreciat că soluția trebuie aplicată și în cazul de față, cu toate că nu corespunde întocmai dezlegărilor propuse de art. 480 C. pr. civ.; pentru identitate de rațiune trebuie însă a fi păstrate analogiile și raționamentul logico-juridic din cuprinsul Deciziei nr. 5/2011, care se raportau atunci la prevederile art. 312 din Codul de procedură civilă de la 1865. Aceasta și pentru că, în aplicarea principiului *ubi eadem este ratio, eadem solutio esse debet*, pronunțarea soluției de intrare în faliment revine în exclusivitate în atribuția judecătorului-sindic, iar amintita competență, apreciată ca fiind exclusivă, a constituit argumentul aplicării circumstanțiate a dispozițiilor procedurale de drept comun.

¹⁰ ICCJ, RIL, dec. nr. 4 din 15 martie 2021, publicată în M. Of. nr. 426 din 22 aprilie 2021.

2.1.3. Atribuții principale prevăzute de lege în competența judecătorului-sindic – aspecte teoretice și dificultăți practice de interpretare

Astfel cum am precizat anterior, legiuitorul a ales să alocă art. 45 din Legea nr. 85/2014 ca sediu al materiei atunci când enunță principalele atribuții ale judecătorului-sindic, pe care le reglementează la lit. a) – q), în timp ce la lit. r) din același articol a prevăzut expres că sindicul mai are și o seamă de alte atribuții, sens în care a utilizat sintagma „orice alte atribuții prevăzute de lege”.

Faptul că enumerarea principalelor atribuții în art. 45 alin. (1) din Legea nr. 85/2014 are caracter exemplificativ, rezultă și din conținutul alin. (2) al art. 45, care stabilește în competența judecătorului-sindic noi atribuții ce privesc controlul asupra activității participanților la procedură, cu referire la actele și operațiunile care se desfășoară după deschiderea procedurii insolvenței.

În consecință, în afara atribuțiilor principale grupate de legiuitor la lit. a) – q) din alin. (1) al art. 45 din lege, judecătorului-sindic îi mai revin și alte atribuții care se regăsesc în tot corpul Legii nr. 85/2014.

2.1.3.1. Atribuția judecătorului-sindic de a soluționa contestațiile împotriva tabelului preliminar al creanțelor – dificultăți întâlnite în practica judiciară

Atunci când vorbim de atribuția judecătorului sindic de a efectua controlul de legalitate asupra activității practicianului în insolvență de verificare a creanțelor și de înscriere a acestora în tabelul preliminar, sediul materiei se află în cuprinsul art. 111 alin. (6) din Legea nr. 85/2014.

Legiuitorul prevede expres că, toate creanțele născute anterior deschiderii procedurii insolvenței, cu excepția creanțelor constatate prin hotărâri judecătorești executorii, precum și prin hotărâri arbitrale executorii, vor fi supuse procedurii de verificare prevăzute de lege în competența administratorului/lichidatorului judiciar.

În ceea ce privește obiectul contestației la tabelul preliminar, acesta poate viza chestiuni care țin de legitimitatea creanței, valoarea exactă a acesteia sau prioritatea creanței.

Dacă vorbim despre o contestație formulată de debitor, prin administratorul special, obiectul acesteia îl poate constitui orice creanță înscrisă în tabel și orice aspect privind creanța creditorului: temeiul juridic al creanței, cuantumul cu care a fost aceasta trecută, existența/inexistența unei anumite creanțe, modul de calcul al penalităților, existența/inexistența dreptului de preferință cu care a fost menționată respectiva creanță, caracteristicile cauzelor de preferință.

Pentru situația în care cel care promovează contestația este creditorul, obiectul acestui demers poate să vizeze, potrivit doctrinei¹¹ „fie faptul neînscriserii creanței în tabelul de creanțe, fie înscrierea creanței într-o altă formă decât cea solicitată de creditor prin cererea de admitere a creanței, în privința cuantumului datoriei și a întinderii penalităților, a rangului de preferință, a calificării creanței”.

¹¹ D. Moțiu, F. Moțiu, C.A. Susanu și F.I. Moțu, în R. Bufan, A. Deli-Diaconescu și M. Sărăcuț (coord.), *Tratat practic (...) op. cit.*, vol. I, p. 504.

Astfel, prin intermediul contestației formulate creditorul poate sesiza judecătorul sindic atât cu privire la aspecte vizând situația propriei sale creanțe, care a fost respinsă sau admisă într-o manieră care nu concordă cu solicitarea punctuală depusă de acesta, cât și cu privire la situația unui alt creditor înscris în tabelul preliminar de creanțe.

În practica judiciară¹² s-a reținut că, așa cum rezultă din dispozițiile art. 111 și art. 113 din Legea nr. 85/2014, contestațiile reglementate de aceste texte de lege privesc doar creanțele și drepturile trecute/netrecute în tabelul preliminar sau creanțele/drepturile de preferință înscrise în tabelul definitiv de creanțe ori în tabelele actualizate.

Din perspectiva chestiunilor care se circumscriu analizei de legalitate a judecătorului sindic potrivit art. 111 din Legea nr. 85/2014, în practica judiciară¹³ s-a reținut că acestea pot viza „*nu doar operațiunile comise ci și cele omise, respectiv acele activități ale administratorului judiciar prin care nu se adoptă o măsură, deși aceasta trebuia adoptată cum ar fi, de exemplu, neînscrierea unei creanțe, a unui accesoriu sau a unei garanții, judecătorul sindic fiind în măsură să analizeze dacă această activitate omisivă este sau nu conformă legii*”. În considerentele deciziei pronunțate, instanța de apel a notat că, singura modalitate prin care îi este permis judecătorului sindic să verifice legalitatea întocmirii tabelului preliminar sau definitiv de creanțe este contestația formulată în condițiile art. 111 sau 113 din Legea nr. 85/2014, orice altă cerere menită să tindă la modificarea tabelului de creanțe al debitoarei fiind inadmisibilă.

Un alt aspect ce poate fi dedus judecății, prin intermediul contestației întemeiate pe art. 111 din Legea nr. 85/2014, poate avea ca obiect faptul că practicianul în insolvență nu s-a conformat statuărilor obligatorii ale Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, care a stabilit – prin intermediul a două hotărâri obligatorii – limitele în care se poate exercita atribuția administratorului/lichidatorului judiciar de verificare a creanțelor bugetare solicitate a fi înscrise la masa credală.

Facem trimitere la prima decizie pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție¹⁴ prin care s-a stabilit, în interpretarea dispozițiilor art. 105 alin. (1) și (2) și art. 106 din Legea nr. 85/2014, că administratorul/lichidatorul judiciar nu are atribuția de a verifica pe fond creanțele bugetare constatate prin titluri executorii, contestate în termenul legal în fața instanței specializate.

Relevante sunt următoarele considerentele reținute de Înalta Curte: „(...) *Administratorul/Lichidatorul judiciar nu poate, pe fond, să analizeze creanța nici în situația în care aceasta a fost contestată, întrucât legiuitorul a prevăzut o cale specială de contestare, respectiv Legea contenciosului administrativ, iar o interpretare contrară ar contraveni principiului constituțional privind unicitatea căilor de atac.*

¹² Curtea de Apel București, Secția a V-a civilă, decizia civilă nr. 2612 din 13.12.2018, publicată în R Rizoiu, *Codul insolvenței adnotat*, Editura Rosetti, București 2020, p. 288.

¹³ Curtea de Apel Cluj, Secția a II-a civilă, decizia civilă nr. 124 din 05.03.2018, publicată în R. Rizoiu *Codul insolvenței (...) op. cit.*, p. 284.

¹⁴ ICCJ, HP, decizia nr. 11 din 18 aprilie 2016, publicată în M. Of. nr. 436 din 10 iunie 2016.

Dispozițiile art. 105 alin. (1) din Legea nr. 85/2014, ca, de altfel, și dispozițiile art. 66 alin. (1) din Legea nr. 85/2006, stabilesc regula verificării tuturor creanțelor ce fac obiectul unei cereri de înscriere în tabelul de creanță, de către practicianul în insolvență, iar dispozițiile art. 105 alin. (2) din Legea nr. 85/2014, la fel ca și art. 66 alin. (2) din Legea nr. 85/2006, stabilesc excepția de la procedura verificării pentru creanțele izvorâte din titlurile executorii necontestate în termenele prevăzute de legi speciale, în speță fiind vorba despre deciziile de impunere ale Agenției Naționale de Administrare Fiscală.

(...) Rațiunea excluderii creanțelor bugetare de la procedura de verificare de către administratorul/lichidatorul judiciar rezultă din reglementarea expresă și obligatorie a acțiunii în contencios administrativ fiscal, prin art. 126 alin. (6) din Constituția României, potrivit căruia controlul judecătoresc al actelor administrative ale autorităților publice, pe calea contenciosului administrativ, este garantat, cu excepția celor care privesc raporturile cu Parlamentul, precum și a actelor de comandament cu caracter militar și, respectiv, a procedurii reglementate de art. 208 din Codul de procedură fiscală.

Administratorul/lichidatorul judiciar nu poate infirma acte emise în regim de putere publică, ci doar poate analiza creanța formal, respectiv dacă este plătită parțial sau total, dacă este prescrisă și dacă este contestată, cu menționarea acestui aspect, potrivit art. 58 alin. (1) lit. k) din Legea nr. 85/2014.(...)

Verificarea legalității unei creanțe fiscale¹⁵ cuprinse într-un titlu executoriu nu poate fi efectuată decât în condițiile reglementate de legislația specială, respectiv Codul de procedură fiscală, iar nu în cadrul procedurii insolvenței, supusă unei alte reglementări legale speciale.”

Printr-o a doua hotărâre pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție¹⁶ s-a decis că, administratorul judiciar sau lichidatorul judiciar, după caz, poate analiza întinderea creanței constatate printr-un titlu de creanță contestat în condițiile și procedura prevăzută de lege, verificând dacă respectiva creanță include creanțe bugetare născute anterior momentului deschiderii procedurii de insolvență sau ulterior, această activitate nefiind suprapusă controlului de legalitate al instanței de contencios administrativ și fiscal, chiar dacă, în final, este posibil ca întinderea creanței bugetare, înscrisă într-un titlu de creanță contestat, să fie modificată.

Expunem parte din considerentele relevante reținute de Înalta Curte: ”(...) aspecte care țin de stingerea parțială sau totală a creanței ori de intervenirea prescripției extinctive, caracterul contestat al creanței ori tardivitatea depunerii acesteia se înscriu în sfera atribuțiilor de verificare pe care le realizează practicianul în insolvență. Acesta are obligația de a efectua o cercetare amănunțită a fiecărei cereri de admitere, în vederea stabilirii legitimității, valorii exacte și priorității fiecărei creanțe în parte, potrivit dispozițiilor art. 106 alin. (1) din Legea nr. 85/2014. De precizat că, în îndeplinirea atribuției vizând stabilirea legitimității creanței,

¹⁵ ICCJ, HP, decizia Pentru mai multe detalii legate de creanțele fiscale a se vedea I. M. Costea, *Controlul fiscal. Comentarii practice*, Editura Hamangiu, București, 2017, pp. 79-225.

¹⁶ ICCJ, HP - decizia nr. 53 din 18 iunie 2018, publicată în M. Of. nr. 930 din 5 noiembrie 2018.

administratorul/lichidatorul judiciar nu se pronunță asupra valabilității documentelor în baza cărora creditorul solicită înscrierea acesteia, întrucât, așa cum s-a precizat anterior, aceasta ar reprezenta o examinare pe fond și o substituie în atribuțiile puterii judecătorești. (...)

Prin urmare, în lipsa unei enumerări exhaustive a competențelor ce intră în sfera verificărilor pe care le realizează administratorul judiciar sau lichidatorul judiciar, după caz, în privința creanțelor bugetare constatate prin titluri executorii, contestate sau necontestate în termenele prevăzute de legi speciale, acesta poate și este obligat să examineze creanțele sub toate aspectele care nu vizează legalitatea măsurii¹⁷ de impunere fiscală, care intră în competența exclusivă a instanțelor de contencios administrativ și fiscal.”

2.1.3.2. Atribuția judecătorului-sindic de pronunțare a hotărârii de închidere a procedurii – dificultăți întâlnite în practica judiciară

Legiuitorul reglementează la lit. q) a alin. (1) al art. 45 din Legea nr. 85/2014 atribuția judecătorului-sindic de pronunțare a hotărârii de închidere a procedurii.

O primă situație din practica judiciară pe care o supunem atenției în legătură cu acest moment final de închidere a procedurii de insolvență este legată de posibilitatea practicianului în insolvență desemnat în cauză, de a utiliza instituția care reglementează darea în plată pentru a obține plata propriului onorariu.

Chestiunea care a suscitat dezbateri în practică și care a fost tranșată în această cauză este legată de caracterul întemeiat sau neîntemeiat al unei cereri formulate de practicianul în insolvență, prin intermediul căreia acesta solicită darea în plată a bunurilor din averea debitoarei în contul onorariului și cheltuielilor de procedură avansate și nerecuperate.

Prin decizia¹⁸ pe care o prezentăm, Curtea de apel a respins recursul declarat de lichidatorul judiciar al debitoarei falite împotriva sentinței pronunțate de judecătorul sindic prin care a fost respinsă cererea formulată de către lichidatorul judiciar vizând darea în plată a unor bunuri din averea debitoarei.

Speța pe care o analizăm a fost pronunțată sub imperiul Legii nr. 85/2006 privind procedura insolvenței însă soluția este de actualitate și în reglementarea în vigoare la acest moment.

În respectiva cauză, printr-o cerere adresată judecătorului sindic, lichidatorul judiciar al debitoarei a solicitat să se dispună închiderea procedurii falimentului debitoarei X, în temeiul art. 131 din Legea nr. 85/2006¹⁹, radierea acesteia din registrul comerțului, aprobarea dării în plată a imobilului și a bunurilor mobile care nu au putut fi valorificate în cadrul procedurii falimentului în contul

¹⁷ Pentru mai multe detalii legate de contenciosul raporturilor de drept fiscal, a se vedea, I. M. Costea, *Contenciosul financiar și fiscal. Note de curs*, Editura Hamangiu, București, 2022, pp. 157-253.

¹⁸ Curtea de Apel Alba - Secția a II-a civilă, decizia civilă nr. 42 din 5 februarie 2022, publicată pe site-ul *Jurisprudenta.com*.

¹⁹ Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, publicată în M. Of. nr. 359 din 21 aprilie 2006. Dispozițiile art. 131 din Legea nr. 85/2006 se regăsesc în art. 174 din Legea nr. 85/2014.

cheltuielilor de procedură efectuate de către lichidatorul judiciar și încă nerecuperate (403,72 lei TVA inclus) și onorariului restant (59.807,10 lei, cu TVA inclus), și descărcarea sa de orice îndatoriri și responsabilități cu privire la procedură.

Potrivit art. 131 din Legea nr. 85/2006, în orice stadiu al procedurii prevăzute de prezenta lege, dacă se constată că nu există bunuri în averea debitorului ori că acestea sunt insuficiente pentru a acoperi cheltuielile administrative și niciun creditor nu se oferă să avanseze sumele corespunzătoare, judecătorul sindic va da o sentință de închidere a procedurii, prin care se dispune și radierea debitorului din registrul în care este înmatriculat.

În recurs, criticile formulate au fost axate pe încălcarea, de către judecătorul sindic, a dispozițiilor art. 131 din Legea nr. 85/2006 prin pronunțarea soluției de respingere a cererii de dare în plată, urmare a închiderii procedurii falimentului.

Curtea a notat că, din actele dosarului rezultă o insuficiență a bunurilor din averea debitorului pentru a acoperi cheltuielile administrative, precum și faptul că niciun creditor nu s-a oferit să avanseze sumele corespunzătoare continuării procedurii, toate aceste împrejurări fiind de natură să justifice închiderea procedurii falimentului în temeiul art. 131 din Legea nr. 85/2006.

De asemenea, instanța de control judiciar a mai constatat, contrar celor susținute de recurent, că judecătorul sindic a reținut în mod corect că Legea nr. 85/2006 nu admite darea în plată a bunurilor debitoarei în contul cheltuielilor de procedură avansate de practicianul în insolvență și a onorariului acestuia. S-a notat că Legea nr. 85/2006 nu prevede în mod expres o atare modalitate de stingere a creanței practicianului în insolvență, iar faptul că nu o exclude nu înseamnă că o permite, deoarece nu tot ceea ce nu este interzis este permis întotdeauna.

Este adevărat că, în conformitate cu prevederile art. 4 alin. (1) din Legea nr. 85/2006, toate cheltuielile aferente procedurii, inclusiv cele privind notificarea convocării și comunicarea actelor de procedură efectuate de administratorul judiciar/lichidatorul judiciar, vor fi suportate din averea debitorului, iar potrivit art. 38 din OUG nr. 86/2006, practicienii în insolvență au dreptul pentru activitatea desfășurată la onorariu.

A subliniat instanța de recurs că plata acestor onorarii, precum și cheltuielile de procedură efectuate de către practicianul în insolvență, în cazul în care în conturile debitoarei nu se regăsesc disponibilități, se va face, așa cum rezultă din coroborarea art. 4 alin. (4) din Legea nr. 85/2006, potrivit căruia, în lipsa disponibilităților în contul debitorului, se va utiliza fondul de lichidare, plățile urmând a fi făcute, în conformitate cu art. 37 din OUG nr. 86/2006, pe baza unui buget previzionat, și a art. 19 alin. (2) din Legea nr. 85/2006, potrivit căruia (...) creditorii pot decide desemnarea unui administrator judiciar/lichidator judiciar, stabilindu-i și renumerația; în cazul în care renumerația se va achita din fondul constituit conform prevederilor art. 4, aceasta va fi stabilită de judecătorul sindic, pe baza criteriilor stabilite prin legea privind profesia de practician în insolvență, chiar dacă practicianul în insolvență a fost desemnat în procedură pe baza ofertei sale financiare.

Instanța de recurs a mai reținut că nu constituie argumente temeinice pentru a putea consacra pe cale judecătorească preluarea de către practicianul în insolvență, în contul cheltuielilor de procedură și a onorariului solicitat, a unor bunuri din averea debitorului, nici dispozițiile art. 1492 alin. (1) Cod civil care reglementează darea în plată, ca mod de stingere a unei creanțe, și nici faptul că dispozițiile art. 95 alin. (6) lit. e) din Legea nr. 85/2006 prevăd posibilitatea de dare în plată a tuturor sau unora dintre bunurile averii debitorului către creditorii debitorului în contul creanțelor pe care aceștia le au față de averea debitorului.

Instanța de control judiciar a argumentat că, potrivit art. 149 din Legea nr. 85/2006, dispozițiile acestei legi se completează cu cele ale Codului civil numai în măsura compatibilității lor; or, în situația în care în conturile debitoarei nu există disponibilități, așa cum rezultă din dispozițiile menționate mai sus, cheltuielile de procedură și onorariul practicianului în insolvență se achită de la fondul de lichidare, chiar dacă desemnarea acestuia s-a realizat pe baza ofertei sale financiare, ceea ce demonstrează existența unei incompatibilități între dispozițiile Codului civil în materie de dare în plată, ca modalitatea de stingere a unei creanțe, și dispozițiile Legii nr. 85/2006 în ce privește decontarea cheltuielilor de procedură avansate de practicianul în insolvență și plata onorariului său.

Pe de altă parte, instanța de control judiciar a evidențiat că dispozițiile art. 95 alin. (6) lit. e) din Legea nr. 85/2006 prevăd posibilitatea dării în plată a bunurilor din averea debitoarei numai în favoarea creditorilor debitorului, așa cum aceștia sunt definiți la art. 1 pct. 8 din Legea nr. 85/2006, practicianul în insolvență neavând în cadrul procedurii calitatea de creditor, ci de organ al procedurii care, pentru activitatea desfășurată, este remunerat cu un onorariu, ce trebuie stabilit și achitat în conformitate cu prevederile legale, și care este îndreptățit la decontarea cheltuielilor de procedură pe care le-a avansat.

S-a motivat în considerentele deciziei că, cererea practicianului în insolvență, de dare în plată a bunurilor din averea debitoarei în contul onorariului și cheltuielilor de procedură avansate și nerecuperate, este neîntemeiată și prin prisma faptului că practicienii în insolvență nu sunt creditorii în procedură, ci organe care aplică procedura și, chiar dacă remunerația practicienilor în insolvență se suportă din averea debitoarei, derularea transparentă și corectă a procedurii insolvenței presupune evitarea oricărui conflict de interese între practicianul în insolvență, pe de o parte, și creditorii sau asociații debitoarei, pe de altă parte.

În consecință, în contextul în care criticile recurente privind modul de soluționare al cererii de dare în plată de judecătorul sindic au fost considerate neîntemeiate, iar cele privind închiderea procedurii sunt nu numai subsecvente acestora, ci și în strânsă legătură cu acestea, a fost respins recursul.

O altă problemă cu care s-a confruntat practica judiciară tot în legătură cu acest moment final de închidere a procedurii de insolvență este legată de posibilitatea emiterii unui certificat constatator al dreptului de proprietate cu privire la

o serie de bunuri din averea falitei, ulterior momentului pronunțării hotărârii de radiere a societății dispusă în temeiul Legii nr. 64/1995²⁰.

Astfel printr-o decizie de speță²¹, Înalta Curte a respins recursul declarat de reclamantul A, menținând decizia Curții de Apel București nr. 483 din 17 martie 2021, prin care a fost admis apelul formulat de pârâțul Oficiul Registrului Comerțului de pe lângă Tribunalul București împotriva sentinței civile nr. 936 din 6 iulie 2020 pronunțate de Tribunalul București, în contradictoriu cu intimatul-reclamant A., pe care a schimbat-o în parte, în sensul că a respins cererea de chemare în judecată ca neîntemeiată.

În cauză, reclamantul A. a solicitat, în contradictoriu cu pârâțul Oficiul Registrului Comerțului de pe lângă Tribunalul București, obligarea pârâțului să emită în favoarea reclamantului certificatul constatator al dreptului de proprietate, ca urmare a radierii societății B. S.R.L. conform încheierii pronunțate în data de 4 iulie 2002 în dosarul nr. x/2001 al Tribunalului București.

Înalta Curte a reținut că, în esență, recurentul critică hotărârea instanței de apel susținând că aceasta a fost dată cu încălcarea și aplicarea greșită a normelor de drept material (caz de casare reglementat de pct. 8 al alin. 1 al art. 488 C. proc. civ.), întrucât prima instanță de control judiciar trebuia să interpreteze sistematic și să aplice integrat prevederile din cuprinsul Legilor nr. 64/1995 și nr. 31/1990, interpretarea sistematică fiind impusă, pe de o parte, de coexistența acestor norme juridice cu valoare egală, iar pe de altă parte, de modul lacunar de redactare a primului act normativ, ale cărui dispoziții se completează cu cele ale Legii nr. 31/1990.

Înalta Curte a respins calea de atac constatând nefondate criticile recurentului întrucât instanța de apel nu a încălcat sau aplicat greșit normele de drept material.

Astfel, este de necontestat că prin încheierea din data de 4 iulie 2002, pronunțată în dosarul nr. x/2001, Tribunalul București, a dispus, în temeiul art. 118 din Legea nr. 64/1995, modificată, închiderea procedurii de executare colectivă (mai exact, a procedurii de faliment și nu a celei de reorganizare judiciară, cum eronat susține recurentul), declanșată față de debitoarea societatea B. S.R.L., motivat de lipsa oricăror bunuri care să poată fi lichidate, prin aceeași hotărâre dispunându-se dizolvarea și radierea acestei persoane juridice.

Potrivit art. 118 din Legea nr. 64/1995, în forma în vigoare la data deschiderii procedurii concursuale, în orice stadiu al procedurii judecătorul-sindic poate da o încheiere de închidere a procedurii, dacă constată că bunurile existente nu sunt suficiente pentru a acoperi cheltuielile administrative și niciun creditor nu se oferă să avanseze sumele corespunzătoare.

Înalta Curte a evidențiat că, contrar susținerilor recurentului, în mod legal a reținut instanța de apel că, de vreme ce dizolvarea și radierea societății debitoare

²⁰ Legea nr. 64/1995 privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului, publicată în M. Of. nr. 130 din 29 iunie 1995.

²¹ ICCJ, secția a II-a civilă, dec. nr. 410 din 24 februarie 2022, publicată în Buletinul Jurisprudenței nr. 1/2022, pp. 52-56, disponibilă la <https://www.iccj.ro/biblioteca-digitala/publicatii-iccj/buletinul-jurisprudentei/>.

au fost dispuse în condițiile Legii nr. 64/1995, modificată, iar nu în temeiul Legii nr. 31/1990, ținându-se seama de principiul *specialia generalibus derogant*, toate aspectele relativ la bunurile (activele) care au aparținut acestei persoane juridice puteau fi lămurite numai în cadrul procedurii judiciare reglementate de Legea nr. 64/1995 privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului, iar nu în condițiile stabilite de Legea societăților comerciale (în prezent, Legea societăților).

De asemenea, Înalta Curte a realizat o amplă analiză a nepertinenței criticilor recurentului reclamant relative la pretinsa neinterpretare sistematică și neaplicare integrată a prevederilor din cuprinsul Legilor nr. 64/1995 și nr. 31/1990, pe care o redăm în cele ce succed:

„Criticile referitoare la neinterpretarea sistematică și neaplicarea integrată a prevederilor din cuprinsul Legilor nr. 64/1995 și nr. 31/1990 (chiar dacă coexistența celor două acte normative nu poate fi negată) sunt nefondate, fiind lipsită de fundament legal concluzia părții recurente potrivit căreia legiuitorul nu a înțeles ca prin dispozițiile Legii privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului să deroge de la prevederile generale ale Legii societăților comerciale.

Că este așa rezultă nu doar din împrejurarea că, prin art. 128 din Legea nr. 64/1995, s-a statuat expres că dispozițiile acestei legi se completează, în măsura compatibilității lor, doar cu cele ale Codului de procedură civilă și ale Codului comercial român [evident, cu excepția art. 695-888 (Cartea a III-a - Despre faliment) și art. 936-944 (Dispozițiuni speciale de procedură în materie de faliment) din Codul comercial român, care au fost abrogate prin alin. 2 al art. 131], ci și din faptul că lichidarea voluntară (adică cea reglementată de Legea nr. 31/1990) se face în interesul asociaților, spre deosebire de lichidarea judiciară, în care interesul creditorilor sociali este primordial.

Tocmai de aceea, în procedura de lichidare reglementată de Legea nr. 31/1990 se permite asociaților să prevadă în cuprinsul contractului de societate și/sau al statutului societății în ce condiții urmează să aibă loc lichidarea patrimoniului social, cu cerința ca prin actul constitutiv să nu se încalce normele imperative din Legea nr. 31/1990.

Lichidarea voluntară a societăților reprezintă a doua fază a procesului de dispariție a personalității juridice a acestor entități, ea constituind ansamblul de operațiuni necesare încheierii afacerilor aflate în curs în momentul în care survine dizolvarea, operațiuni indispensabile pentru stabilirea, identificarea și cuantificarea activelor, iar ulterior transformarea lor în numerar, stabilirea pasivului, plata creditorilor sociali și împărțirea rezultatelor lichidării între asociați.

Intrarea societății în faza de lichidare presupune obligatoriu numirea sau desemnarea unor lichidatori, lichidarea voluntară deosebindu-se de procedura falimentului (care este o lichidare judiciară) prin următoarele caracteristici: a) în timp ce falimentul este dispus de judecătorul-sindic, lichidarea reglementată de Legea nr. 31/1990 este decisă de asociați, ea intervenind ca urmare a dizolvării, voluntare sau forțate (în condițiile art. 232 din lege, în prezent art. 237); b) falimentul survine în situația în care societatea este în insolvență, pe când lichidarea voluntară poate interveni și în cazul activității normale a societății; c) lichidarea voluntară se

desfășoară în interesul asociaților, în timp ce falimentul se desfășoară în interesul comun al creditorilor; d) dacă lichidarea reprezintă procedura obișnuită de încetare a existenței persoanei juridice, procedura concursuală, în cadrul căreia falimentul este una dintre modalitățile procedurii de executare colectivă, are în vedere o modalitate specifică de dispariție a persoanei juridice, adică lichidarea bunurilor debitorului pentru cauză de încetare de plăți; e) Legea nr. 31/1990 este, din acest punct de vedere, lege generală față de Legea nr. 64/1995, fiind înlăturată de la aplicare în cazul în care societatea, chiar aflată în curs de lichidare, este în incapacitate de plată.

Prin urmare, Înalta Curte constată că în mod legal instanța de apel a reținut că prevederile art. 231 din Legea nr. 31/1990, invocat de recurent, potrivit căruia dizolvarea unei societăți cu răspundere limitată cu asociat unic atrage transmiterea universală a patrimoniului societății către asociatul unic, fără lichidare, nu se aplică în cazul societății B. S.R.L., întrucât lichidarea acestei persoane juridice a avut loc în condițiile Legii nr. 64/1995.

De altfel, nici nu ar fi fost just ca, atât timp cât procedura reglementată de acest din urmă act normativ a fost închisă tocmai pentru debitorul nu figura cu bunuri în baza de date deținută de Administrația Financiară a Sectorului 1 București, ceea ce înseamnă că creditorii înscriși la masa credală (sau cel puțin o parte dintre aceștia) nu și-au putut recupera creanțele deținute față de debitorul falit, procedura concursuală fiind închisă în condițiile art. 118 din Legea nr. 64/1995, modificată, fostul asociat unic al societății debitoare să dobândească în proprietate un bun care a aparținut falitei și despre care nu a informat lichidatorul judiciar.”

Cele două spețe prezentate reliefează faptul că închiderea procedurii de insolvență poate genera o serie de problematici destul de diferite, dintre care unele sunt tranșate de judecătorul sindic concomitent cu momentul închiderii procedurii și în cadrul acestei proceduri speciale, în timp ce altele sunt deduse judecății chiar ulterior pronunțării hotărârii de închidere a procedurii, pe calea unui litigiu de drept comun.

2.1.4. Atribuția judecătorului-sindic de a soluționa „procesele și cererile de natură judiciară aferente procedurii insolvenței”

2.1.4.1. Sintagma „procesele și cererile de natură judiciară aferente procedurii insolvenței” – în interpretarea Înaltei Curți de Casație și Justiție

Înalta Curte de Casație și Justiție²² a respins sesizarea formulată prin recursul în interesul legii, declarat de Colegiul de Conducere al Curții de Apel Cluj, cu privire la aplicarea dispozițiilor art. 11 alin. (2) teza I din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, republicată, constatând că practica instanțelor nu cunoaște interpretări contradictorii în privința naturii litigiilor care sunt de competența judecătorului-sindic (în cauză fiind invocate pretinse interpretări extensive,

²² ICCJ, dec. nr. 5 din 19 ianuarie 2009, pronunțată în dosarul nr. 30/2008, <https://www.scj.ro/1093/Detalii-jurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=86979>.

conform cărora inclusiv acțiunile vizând realizarea unui drept ori revendicarea unui bun ar fi de competența judecătorului-sindic).

În considerentele deciziei nr. 5 din 19 ianuarie 2009, Înalta Curte a notat că, din examinarea prevederilor art. 11 din Legea nr. 85/2006²³, care reglementează atribuțiile judecătorului-sindic, rezultă fără echivoc intenția legiuitorului de a delimita atribuțiile jurisdicționale ale judecătorului-sindic de cele de administrare a procedurii insolvenței, precum și de cele de gestiune, atribuții ce revin, în principal, administratorului judiciar, lichidatorului și celorlalți participanți la procedură.

Efectuând o analiză a prevederilor alin. (1) al art. 11 din Lege, care enumeră în mod expres „principalele atribuții ale judecătorului-sindic”, Curtea a constatat că aceste norme au un caracter exemplificativ, și nu exhaustiv, deoarece, prin conținutul dispozițiilor alin. (2) al aceluiași articol, se stabilesc judecătorului-sindic noi atribuții ce privesc controlul asupra activității participanților la procedură, cu referire la actele și operațiunile care se desfășoară după deschiderea procedurii insolvenței.

S-a evidențiat că, utilizând sintagma „procesele și cererile de natură judiciară aferente procedurii insolvenței” legiuitorul a avut în vedere toate acele cereri și procese care decurg din măsurile dispuse în cursul procedurii insolvenței.

Având în vedere multitudinea activităților specifice procedurii insolvenței, este imposibilă stabilirea concretă a tuturor operațiunilor ce au loc pe parcursul desfășurării insolvenței, întrucât acestea variază de la o situație juridică la alta sau de la un debitor la altul.

În cuprinsul considerentelor deciziei nr. 5 din 19 ianuarie 2009, Înalta Curte a notat că soluția aleasă de legiuitor este, pe de-o parte, *exhaustivă*, în sensul că nu limitează atribuțiile judecătorului-sindic numai la cazurile concrete enumerate în alin. (1) al art. 11 din Lege, ci că are în vedere și controlul tuturor operațiunilor și actelor săvârșite de către administratorul judiciar, lichidator, debitori și alți participanți la desfășurarea procedurii, precum și litigiile, procesele și cererile ce au legătură directă cu insolvența și sunt prevăzute de Legea nr. 85/2006.

S-a reliefat și caracterul *restrictiv* al acestei soluții legislative, pe considerentul că judecătorul-sindic nu are atribuții în soluționarea unei cereri ori acțiuni ce transcende procedurii insolvenței, respectiv realizarea unui drept, o pretenție, somație de plată ori recuperarea unei creanțe, operațiuni care nu sunt prevăzute în mod expres de Legea nr. 85/2006, fiind reglementate prin dispozițiile dreptului comun și aparținând competenței judecătorului de fond.

2.1.4.2. Interpretarea sintagmei „procesele și cererile de natură judiciară aferente procedurii insolvenței” – dificultăți întâlnite în practica judiciară

Interpretarea furnizată de Înalta Curte de Casație și Justiție prin Decizia nr. 5 din 19 ianuarie 2009, anterior prezentată a clarificat sintagma „procesele și

²³ Dispozițiile art. 11 alin. (1) din Legea nr. 85/2006 se regăsesc în cuprinsul art. 45 alin. (1) din Legea nr. 85/2014.

cererile de natură judiciară aferente procedurii insolvenței”, stabilind că legiuitorul a avut în vedere toate acele cereri și procese care decurg din măsurile dispuse în cursul procedurii insolvenței, astfel cum sunt reglementate de legea-cadru, privind controlul asupra actelor, operațiunilor și plăților efectuate de către participanți după deschiderea procedurii.

Ulterior pronunțării acestei decizii, în practica judiciară au existat multiple cazuri care pun în evidență dificultățile cu care se confruntă judecătorii în interpretarea acestei sintagme, ipotezele întâlnite fiind dintre cele mai diverse.

2.1.4.2.1. Contestație la executare formulată de administratorul judiciar al debitorului insolvent prin care se solicită judecătorului sindic anularea tuturor măsurilor de executare silită efectuate în baza adresei de înființare a popririi și a titlului executoriu emise de ANAF în dosarul de executare silită

O serie de probleme de interpretare a dispozițiilor legale care au generat practică neunitară au fost determinate de intrarea în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 88/2018²⁴ pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul insolvenței și a altor acte normative (O.U.G. nr. 88/2018).

Dispozițiile art. 143 alin. (1) teza finală din Legea nr. 85/2014, astfel cum au fost modificate prin O.U.G. nr. 88/2018, prevăd următoarele: „Dacă debitorul nu se conformează planului sau se acumulează noi datorii către creditorii din cadrul procedurii de insolvență, oricare dintre creditorii sau administratorul judiciar poate solicita oricând judecătorului-sindic să dispună intrarea în faliment a debitorului. Cererea se judecă de urgență și cu precădere, în termen de 30 de zile de la înregistrarea acesteia la dosarul cauzei. Cererea va fi respinsă de către judecătorul-sindic în situația în care creanța nu este datorată, este achitată sau debitorul încheie o convenție de plată cu acest creditor. Pentru datoriile acumulate în perioada procedurii de insolvență care au vechime mai mare de 60 de zile se poate începe executarea silită.”

În soluționarea contestațiilor de executare, a cererilor de suspendare a executării silite, precum și a cererilor de suspendare provizorie a executării silite, instanțele de judecată nu au avut un punct de vedere unitar cu privire la competența materială de soluționare a acestor cereri și la admisibilitatea cererilor de ordonanță președințială având ca obiect ridicarea, suspendarea ori suspendarea provizorie a executării silite efectuate de executorii fiscali.

În fapt, în această tipologie de cauze, creditoarea ANAF invoca existența unor creanțe curente neachitate și proceda la declanșarea executării silite împotriva debitorilor în temeiul art. 143 alin. (1) teza finală din Legea nr. 85/2014, sens în care le comunica adresa de înființare a popririi prin care organul fiscal lua măsura indisponibilizării sumelor existente și a celor viitoare provenite din încasările zilnice în lei și/sau în valută deschise la băncile cu care lucrau debitorii, la baza măsurii aflându-se un titlu executoriu emis de ANAF.

²⁴ Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 88/2018, publicată în M. Of. nr. 840 din 2 octombrie 2018.

În practica judiciară au fost pronunțate mai multe soluții de admitere a contestațiilor la executare formulate de administratorii judiciari ai debitorilor, prin care aceștia investeau judecătorului sindic cu o contestație la executare prin care solicitau anularea tuturor măsurilor de executare silită efectuate de ANAF.

Facem trimitere la o decizie a Curții de Apel Iași²⁵, în care a fost analizată competența judecătorului sindic de a soluționa o astfel de contestație la executare.

În cauză, administratorul judiciar al debitoarei X. SA, a investit judecătorul sindic cu o contestație la executare, formulată în contradictoriu cu apelanta-pârâtă ANAF, prin care a solicitat anularea tuturor măsurilor de executare silită efectuate în baza adresei de înființare a popririi²⁶ și a titlului executoriu emise de către pârâtă în dosarul de executare, sens în care a susținut că operațiunea de executare silită, demarată în cadrul procedurii de insolvență, contravine principiilor reglementate de Legea nr. 85/2014.

Curtea de apel a reținut că în speță este vorba de o procedură de insolvență deschisă în baza Legii nr. 85/2014 și de un debitor aflat în perioada de observație.

Instanța de control judiciar a respins prima critică formulată de ANAF care invocase faptul că sentința apelată a fost pronunțată de o instanță incompetentă, apelanta argumentând că, împotriva actelor de executare se poate formula contestație la executare²⁷, care este de competența instanței de executare, respectiv a Judecătoriei Iași, conform dispozițiilor art. 94 Cod procedură civilă, coroborate cu cele ale art. 714 Cod procedură civilă, potrivit cu care competența de a soluționa acțiunile formulate împotriva actelor de executare aparține exclusiv instanțelor de executare.

Curtea a reținut că legea aplicabilă cauzei este Legea nr. 85/2014, context în care judecătorul sindic, soluționând cererea cu care a fost investit, nu a încălcat competența materială a altei instanțe, respectiv pe cea a judecătoriei.

În considerentele deciziei analizate, Curtea a evidențiat că dispozițiile art. 260-261 Codul de procedură fiscală, raportat la art. 712-720 Cod procedură civilă, invocate de ANAF au în vedere acele acte de executare pretins efectuate cu încălcarea prevederilor Codului de procedură fiscală, împotriva unor debitori fiscali aflați în cursul normal al desfășurării activității acestora. Or, în speță, chestiunile care se contestă vizează măsurile de executare silită individuale luate împotriva unui contribuabil aflat în procedura insolvenței, sens în care se invocă încălcarea prevederilor legii speciale, respectiv Legea nr. 85/2014, iar nu încălcarea dispozițiilor Codului de procedură fiscală.

²⁵ Curtea de Apel Iași, Secția Civilă, decizia nr. 149 din 27 mai 2020, nepublicată.

²⁵ Pentru o prezentare amplă a contestație la executare, a se vedea N. H. Țiț, *Executarea silită. Partea generală*, Editura Hamangiu, București, 2016, pp. 325-362.

²⁶ Pentru mai multe detalii în legătură cu înființarea popririi, a se vedea N. H. Țiț, *Poprirea. O triplă perspectivă – civilă, fiscală și penală*, Editura Hamangiu, București, 2021, pp. 61-107.

²⁷ Pentru o prezentare amplă a contestație la executare, a se vedea N. H. Țiț, *Executarea silită. Partea generală*, Editura Hamangiu, București, 2016, pp. 325-362.

S-a reținut că, dispozițiile art. 260-261 Codul de procedură fiscală, raportat la art. 712-720 Cod procedură civilă, nu sunt aplicabile în cauză având în vedere caracterul special al prevederilor Legii nr. 85/2014, astfel cum rezultă din art. 342 din lege.

S-a notat că, orice executare silită începută în afara procedurii insolvenței ar fi fost suspendată potrivit dispozițiilor obligatorii din art. 75 alin. (1) din Legea nr. 85/2014, astfel că soluționarea unei contestații la executare se putea realiza doar în cadrul procedurii insolvenței.

S-a evidențiat că, în conformitate cu art. 45 alin. (1) lit. r) din Legea nr. 85/2014, în sfera atribuțiilor judecătorului-sindic intră și „orice atribuții prevăzute de lege” și, în special, cele de natură judiciară aferentă procedurii insolvenței cât și faptul că, potrivit art. 58 alin. (1) lit. n) din Legea nr. 85/2014, administratorul judiciar are competența de a sesiza judecătorul sindic cu orice problemă care ar cere o soluționare de către acesta, textul în discuție referindu-se la orice chestiune legată de bunul mers al procedurii insolvenței.

Având în vedere aceste dispoziții legale, Curtea de Apel Iași a reținut că, în speța este analizată o executare silită specială, a cărei reglementare este prevăzută de către Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, în cuprinsul art. 143.

Prin urmare, s-a evidențiat că, în mod corect a apreciat judecătorul sindic că o cerere prin care se solicită să se dispună anularea tuturor măsurilor de executare silită efectuate în baza somației și a titlului executoriu emise de către apelanta-pârâtă în dosarul de executare, este o cerere de natură judiciară aferentă procedurii insolvenței, de competența judecătorului sindic.

Această practică neunitară a fost tranșată printr-o decizie pronunțată de Înalta Curte²⁸, care a admis recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, stabilind că: *„În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 41 alin. (1) și art. 45 alin. (2) teza I din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, art. 260 alin. (1) și (4) din Codul de procedură fiscală, art. 651 alin. (1), art. 714 alin. (1) și art. 719 alin. (1) și (7) din Codul de procedură civilă, competența materială de soluționare a contestațiilor privind executarea silită începută de creditorii bugetari în temeiul dispozițiilor art. 143 alin. (1) teza finală din Legea nr. 85/2014 aparține judecătorului-sindic investit cu procedura de insolvență în care se formulează respectivele contestații, potrivit art. 45 alin. (1) lit. r) și alin. (2) din Legea nr. 85/2014.”*

²⁸ ICCJ, RIL, dec. nr. 17 din 20 iulie 2024, publicată în M. Of. nr. 61 din 20 ianuarie 2021.

2.1.4.2.2. Natura juridică a scrisorii de garanție bancară.

Cerere de plată a scrisorii de garanție bancară – caracterul autonom al garanției. Efecte în raport cu dispozițiile legii insolvenței. Act juridic neaferent procedurii insolvenței – inexistența cerinței autorizării judecătorului sindic în vederea valorificării scrisorii de garanție bancară

Într-o decizie de speță²⁹, Înalta Curte a respins recursul declarat de reclamantă, menținând decizia nr. 1498A din 08 octombrie 2021 a Curții de Apel București prin care s-a respins apelul declarat de apelanta-reclamantă A. SRL, prin lichidator B. SPRL, împotriva sentinței civile nr. 1526/15.09.2020, prin care a fost respinsă acțiunea.

În fapt, reclamanta a solicitat ca, prin hotărârea ce se va pronunța, să se dispună obligarea pârâtei la plata sumei de 9.877.176 lei, din care 8.300.148 lei reprezentând daune-interese generate de denunțarea de către pârâtă, contrar dispozițiilor exprese prevăzute de art. 123 din Legea nr. 85/2014, a contractului de distribuție bere și cidru nr. XXX, înregistrat de pârâtă în data de 18.03.2016 și 1.577.028 lei TVA aferent acestora, precum și obligarea pârâtei la restituirea în contul de lichidare al reclamantei a sumei de 1.550.000 lei, reprezentând contravaloarea scrisorii de garanție bancară nr. YYY/25.03.2016, executată de către pârâtă în data de 15.06.2018 cu încălcarea dispozițiilor legale.

În recursul declarat, recurenta a criticat reținerea de către instanța de apel a caracterului independent al scrisorii de garanție în raport cu normele imperative ale legii insolvenței, sens în care a argumentat că pârâta nu s-a înscris la masa credală cu creanța reprezentând valoarea scrisorii de garanție bancară, ci a executat-o, încălcând astfel dispozițiile speciale ale legii insolvenței.

Recurenta a mai susținut că, la momentul introducerii scrisorii de garanție bancară, intimata-pârâtă nu avea un drept de creanță, întrucât nu formulase cerere de admitere a creanței în tabelul creditorilor, aceasta fiind unica modalitate de conservare de către pârâtă a dreptului de creanță. Înalta Curte a apreciat ca nefondate aceste critici, raportat la regimul juridic al scrisorii de garanție reglementat de Codul civil.

S-a notat că, potrivit art. 2321 C. civ., scrisoarea de garanție este angajamentul irevocabil și necondiționat prin care o persoană, denumită emitent, se obligă, la solicitarea unei persoane, denumită ordonator, în considerarea unui raport obligațional preexistent, dar independent de acesta, să plătească o sumă de bani unei terțe persoane, denumită beneficiar, în conformitate cu termenii angajamentului asumat.

Ca specie a garanțiilor personale, scrisoarea de garanție bancară, având caracter autonom, nu este accesorie unui alt raport juridic, respectiv aceleia care determină și stă la baza emiterii sale, raportul juridic dintre persoana care solicită garanția și persoana beneficiară a acesteia.

²⁹ ICCJ, secția a II-a civilă, dec. nr. 1817 din 29 septembrie 2022, publicată în Buletinul Jurisprudenței nr. 2/2022, pp. 108-112, disponibilă la <https://www.iccj.ro/biblioteca-digitala/publicatii-iccj/buletinul-jurisprudenței/>.

În raport de aceste dispoziții legale, Înalta Curte a constatat că, în cadrul raportului juridic de credit dintre ordonator și banca emitentă, scrisoarea de garanție bancară devine un instrument de sine stătător, care nu mai poate fi influențat de niciunul dintre raporturile juridice care i-au stat la bază sau de apariția unor eventuale evenimente adverse, cum ar fi insolvența solicitantului sau chiar desființarea actelor preexistente, pe care se întemeiază emiterea sa.

Contrar susținerilor recurenței, Înalta Curte a evidențiat caracterul autonom al scrisorii de garanție bancară, împrejurare în raport de care normele juridice ce reglementează această instituție nu vin în conflict cu dispozițiile legii insolvenței și, ca atare, nu sunt influențate de această procedură.

În baza acestor considerente au fost înlăturate de instanța de recurs și criticile conform cărora art. 102 din Legea nr. 85/2014 obligă creditorii ale căror creanțe sunt anterioare deschiderii procedurii să depună cererea de admitere a creanței în termenul stabilit prin sentința de declanșare a procedurii.

S-a evidențiat că, exercitarea dreptului de a cere plata scrisorii de garanție bancară nu este un act juridic aferent procedurii insolvenței, raporturile juridice fiind stabilite între emitent, adică banca, și beneficiarul scrisorii de garanție bancară.

Scrisoarea de garanție bancară, ca instrument de garantare, are ca element specific faptul că garanția nu este constituită în patrimoniul debitorului ci al unui terț, respectiv banca, prin urmare starea de insolvență a debitorului nu poate împiedica sau proroga executarea acesteia.

În considerarea acestui raționament, instanța supremă a înlăturat și critica prin care s-a susținut că pârâta avea obligația de a depune o declarație de creanță în termenul stabilit de judecătorul sindic, iar valorificarea scrisorii de garanție trebuia să se facă potrivit dispozițiilor art. 75 alin. (7) din Legea nr. 85/2014, având în vedere că decizia de plată a garanției bancare se află la latitudinea băncii, emitenta acesteia.

Au fost constatate ca nefondate și criticile prin care s-a susținut nelegala executare a scrisorii de garanție bancară, în cauză nefiind încălcate dispozițiile art. 75 alin. (1) din Legea insolvenței deoarece acestea vizează acțiunile și măsurile de executare silită aferente raporturilor dintre debitor și creditor. Or, în cauză executarea scrisorii de garanție bancară este acțiunea unui terț în cadrul unei proceduri căreia nu i se aplică regulile procedurii insolvenței.

Calificarea scrisorii de garanție bancară ca fiind titlu executoriu nu schimbă caracterul autonom al garanției și nu o include în categoria titlurilor executorii la care face referire art. 75 alin. (1) din Legea nr. 85/2014.

S-a evindețiat că, valorificarea scrisorii de garanție bancară nu implică autorizarea judecătorului sindic și nu face parte din categoria actelor lovite de nulitate, menționate de textul de lege indicat anterior întrucât executarea garanției bancare nu vizează realizarea creanțelor asupra averii debitorului.

Înalta Curte a notat că, înscrierea ulterioară a băncii la masa credală reprezintă o acțiune distinctă față de cea privind executarea scrisorii de garanție bancară și nu are consecințe în planul nulității valorificării acesteia prin aplicarea procedurii de drept comun, având în vedere calitatea participanților în cadrul

procedurilor menționate. Față de considerentele reținute, Înalta Curte a respins ca nefondat recursul declarat.

3. Concluzii

Procesul de înfăptuire a justiției în materia insolvenței este unul extrem de complex, care se află într-o continuă dinamică generată de multiplele modificări legislative, context în care greșelile de interpretare și de aplicare a legii nu pot fi înlăturate în totalitate.

Astfel cum se poate lesne observa din cele anterior expuse, particularitățile și specificul materiei insolvenței au determinat crearea atât a unor reguli de competență cât și a unor reglementări de natură procedurală care prezintă diferențe față de cele întâlnite în domeniul dreptului comun.

În cuprinsul prezentului articol am evidențiat o parte din cazurile în care a fost necesară intervenția Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru a tranșa cu privire la o serie de probleme sau chestiuni de drept dificile și susceptibile de interpretări diferite în materia insolvenței, printr-o serie de decizii pronunțate fie prin mecanismul recursului în interesul legii, fie prin intermediul hotărâri prealabile, toate aceste hotărâri fiind de natură a contribui la asigurarea unei interpretări unitare a normei juridice în această materie specială.

De asemenea am supus prezentului studiu atât cauze aflate atât pe rolul instanțelor specializate în materia insolvenței cât și cauze deduse spre judecată instanțelor de drept comun, care au fost confruntate cu o problemă diversă, care își are sorginea în specificitatea și particularitatea generată de ipoteza debitorul aflat în procedura specială a insolvenței.

În concluzie, materia insolvenței se caracterizează printr-o amplă dinamică atunci când vorbim de interpretarea normei juridice, care transpare atât din deciziile Înaltei Curți date în mecanismele interne de unificare a practicii judiciare, cât și din jurisprudența la care am făcut trimitere în prezenta lucrare.

Referințe

- Andrei A. I., *Efectele deschiderii procedurii de insolvență asupra contractelor în derulare ale debitorului*, Editura Solomon, București, 2021.
- Bufan R., Deli-Diaconescu A. și Sărăcuț M. (coord.), *Tratat practic de insolvență*, vol. I, ed. a 2-a, rev. și ad., Editura Hamangiu, București, 2022.
- Bufan R., *Reorganizarea judiciară și falimentul*, Editura Lumina Lex, București, 2001.
- Bufan R., *Drept falimentar român*, Editura Mirton, Timișoara, 1998.
- Costea I. M., *Controlul fiscal. Comentarii practice*, Editura Hamangiu, București, 2017.
- Costea I. M., *Contenciosul financiar și fiscal. Note de curs*, Editura Hamangiu, București, 2022.
- Cărpănu St. D., Hotca M. A., Nemeș V., *Codul insolvenței comentat*, Editura Universul Juridic, București, 2014.
- Țăndăreanu N., *Procedura reorganizării judiciare*, Editura All Beck, București, 2000.
- Țăndăreanu N., *Codul insolvenței comentat*, vol. 1 – art. 1-182, Editura Universul Juridic, București, 2017.
- Țiț N. H., *Poprirea. O triplă perspectivă – civilă, fiscală și penală*, Editura Hamangiu, București, 2021.
- Țiț N. H., *Executarea silită. Partea generală*, Editura Hamangiu, București, 2016.